

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 54/25
30.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиље-противтужене АА, из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Горан Карадаревић, адвокат из Новог Сада, ул. Максима Горког бр. 5/14, против туженог-противтужиоца ББ, са последњом познатом адресом ... чији је пуномоћник Бранислав Томашев, адвокат из Београда, ул. Палмотићева бр. 12, ради развода брака, поверавања и потупног лишења родитељског права, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 8.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 30.5.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 8.10.2024. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном, петом, седмом и осмом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог изјављена против става шестог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 8.10.2024. године, као недозвољена.

Образложење

Побијаном пресудом Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 8.10.2024. године, ставом првим изреке одбачен је предлог туженог-противтужиоца којим је тражио да се Први основни суд у Београду огласи ненадлежним за поступање у овој правој ствари.

Ставом другим изреке разведен је брак закључен дана 15.4.2010. године у Београду, уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје ..., под текућим бројем ... за 2010. годину између тужиље-противтужене и туженог-

противтужиоца.

Ставом трећим изреке малолетно дете парничних странака син ВВ рођен дана 29.8.2012. године поверен је мајци АА која ће самостално вршити родитељско право.

Ставом четвртим изреке потпуно је лишен родитељског права тужени-противтужилац у односу на малолетног сина ВВ рођеног 29.8.2012. године и то свих права и дужности из садржине родитељског права, изузев права на издржавање детета.

Ставом петим изреке обавезан је тужени-противтужилац да на име свог доприноса за издржавање малолетног ВВ плаћа месечно износ од 15% од остварених месечних примања, почев од 14.9.2021. године, па убудуће, док за то постоје законски услови, сваког 1. до 10. у месецу за текући месец, са законском затезном каматом од доцње са исплатом будућих рата до њихове исплате, уплатом на девизни рачун законског заступника малолетног детета мајке АА за страну валуту – амерички долар.

Ставом шестим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље-противтужене у делу у којем је тражила да се обавезе тужени-противтужилац да на име издржавања малолетног ВВ поред досуђеног износа од 15% од остварених месечних примања, плаћа још 15% од остварених месечних примања, до тражених 30% од остварених месечних примања.

Ставом седмим израеке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се малолетно дете ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права, да се уреди модел виђања малолетног детета и мајке, да се обавезе тужиља-противтужена да на име свог доприноса издржавању малолетног детета плаћа месечно износ од 5.000,00 динара.

Ставом осмим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде тужени-противтужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући је у целости због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиља-противтужена је доставила одговор на жалбу.

Претходном оценом жалбе туженог-противтужиоца другостепени суд је нашао да је жалба недозвољена у делу у коме је изјављена против одлуке садржане у ставу шестом изреке ожалбене пресуде, имајући у виду да тужени-противтужилац нема правни интерес да првостепену пресуду побија у делу у којем је успео у спору, из ког разлога је одлуку као у ставу другом изреке, Апелациони суд донео на основу члана 387 став 1 тачка 1 у вези члана 378 став 3 Закона о парничном поступку у вези члана 202 Породичног закона.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 и 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), а у вези члана 202 Породичног закона, Апелациони

суд у Београду је оценио да је жалба туженог-противтужиоца делимично неоснована а делимично недозвољена.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, због којих би побијана одлука морала бити укинута. Супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца побијана пресуда није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 372 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, с обзиром да изрека пресуде не противречи разлозима пресуде, у истој су наведени разлози о битним чињеницама, не постоји противречност између онога што се наводи у разлозима пресуде о садржини исправа, записника и исказа датих у самом поступку, те се правилност чињеничног стања и примена материјалног права са сигурношћу може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су закључиле брак пред матичарем општине ... 2010. године и током трајања брака су добили сина ВВ рођеног дана 29.8.2012. године у ... Последње заједничко пребивалиште парничних странака је било у ... где су се разишли 2019. године када је тужени-противтужилац избацио тужиљу-противтужену из куће. Тужиља-противтужена се после тог догађаја вратила у ... и тада је информисана да је дете злостављано од стране туженог-противтужиоца и његове партнерке ГГ која је и ухапшена. Након тога, тужени-противтужилац је одвео дете у ... без сагласности тужиље-противтужене и она 25 месеци није знала где се дете налази. Када је тужени-противтужилац извршио насиље над дететом, тужиља – противтужена је сазнала да је малолетно дете преузела социјална служба у ..., отишла је у ... и од Суда за насиље је добила одлуку да може да преузме дете. Дана 14.9.2021. године тужиља - противтужена је дете преузела у школи и заједно са њим је дошла у Србију и сада живе у ... У време када је тужиља-противтужена преузела малолетно дете преко Суда за насиље малолетно дете је било у лошем стању, хигијенски запуштен, имао је патике два броја мање, био је екстремно гојазан за своје године, имао је покварене зубе.

Према привременим налозима за заштиту од насиља у породици у поступку који је вођен по тужби АА, малолетног лица против туженог ББ у Окружном суду једанаестог судског округа Мајами – Дејд у Флориди, број предмета 201-019803-FC/04 дана 30.9.2021. године је донет налог за заштиту од насиља у породици којим је забрањено вршење насиља према тужиоцу, малолетном ВВ, контакт туженог према тужиоцу, прилазак до или унутар 500 стопа од тренутног пребивалишта тужиоца, изузев контакта везаног за судски контакт, забрана коришћења ватреног оружја или муниције, као и забрана уласка на место становања тужиоца ма где се оно налазило у држави Флориди све до 21.10.2021. године. Наведени привремени налог је продужен до 15.11.2021. године а затим и до 17.12.2021. године.

Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Нови Сад од 6.10.2023. године мајка, овде тужиља – противтужена, поседује капацитете да детету обезбеди негу, сталност, сигурност и адекватне услове за даљи раст и развој, има коректне увиде у развојне потребе детета, адекватну мотивацију и родитељске компетенције за вршење родитељског права. Уважавајући и жељу малолетног ВВ и његове потребе процењено је да је у најбољем интересу останак малолетног детета у досадашњем породичном

окружењу мајке. Није било могуће извршити опсервацију туженог те узимајући у обзир наводе малолетног детета о неадекватном поступању оца, овде туженог – противтужиоца, док постоји сумња на ризик од злостављања и занемаривања, Центар за социјални рад није био у могућности да се изјасни о целисходности контакта оца и детета. Током опсервације дете је изразило нелагодност када је питан о контактима са оцем, истом замера што му приликом последњег контакта није честитао рођендан и што упућује кратке позиве које прекида када је на позив одговорено. Према наведеном налазу и мишљењу утисак је да породична ситуација и вишегодишња неизвесност у вези са исходом поступка нарушава мир малолетног детета.

Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Нови Сад од 18.6.2024. године стручни тим је остао при претходно достављеном налазу и нашао да је у интересу малолетног ВВ да буде поверен мајци АА на самостално вршење родитељског права с обзиром да именована поседује адекватне родитељске компетенције и мотивацију за бригу о детету, и да је њено домаћинство годинама уназад природно окружење малолетног детета у којем су његове потребе адекватно задовољене. С обзиром на то да је ВВ на вербалном нивоу немотивисан за контакте са оцем, а да је у разговору навео околности које представљају потенцијални ризик за његову безбедност, стручни тим је мишљења да је у интересу детета да се виђање на релацији са оцем ББ реализује у контролисаним условима у Центру за социјални рад, а евентуално према договору родитеља на јавном месту и у присуству мајке, уколико се утврди да за исто постоје услови. У интересу је детета да му се омогући заштита права и интереса односно неометано функционисање у специфичној породичној ситуацији.

Према изјашњењу Центра за социјални рад Нови Сад од 13.9.2024. године, од 7.8.2023. године нема евидентираних поднесака других институција које указују на то да АА неадекватно врши родитељско право и до дана давања изјашњења није примећено опадање њених родитељских компетенција. У раду са породицом дошло се до закључка да тужила - противтужена ауторитет базира на емоционалној блискости и поверењу али и јасно постављеним границама у вођству. Разговор и договор процењује као довољан метод васпитања, уз повремену примену санкција забране видео игара и других омиљених садржаја. Мал. ВВ поштује ауторитет мајке и подређује се њеном васпитном упливу. Остварује успех у школи и адекватно је структурисаног слободног времена и интегрисан у вршњачко окружење. Мајка успешно задовољава егзистенцијалне потребе породице средствима које остварује радним ангажовањем. У породици владају хармонични односи, а инсистира се на усвајању општеприхваћених друштвених вредности. У складу са тим Центар за социјални рад Нови Сад је остао при мишљењу да мајка адекватно препознаје и одговора на развојне потребе малолетног ВВ, будући да своје родитељске компетенције успешно актуелизује, што се очитује у функционисању малолетног детета. С обзиром на то да је отац страни држављанин и да центар његових животних активности није у Новом Саду, Центар за социјални рад Нови Сад није имао увид у његове родитељске компетенције и није месно надлежан за процену родитељске подобности. Расположиви подаци о оцу добијени су методом социјалног рада, а у разговору са мајком и малолетним дететом, водитељу случаја је упућена информација да ББ не испољава интересовање за остваривање својих родитељских права а да је у прошлости према детету поступао угрожавајуће. У интересу је малолетног ВВ да му се омогући заштита права и интереса (здравствена заштита, образовање, путовање, лична документација детета...) односно

неометано функционисање у специфичној ситуацији, а у оквиру домаћинства које представља његово природно окружење.

Водитељ случаја ДД из Центра за социјални рад Нови Сад, саслушана у току поступка је истакла да је дете у разговору са стручним тимом спомињало неадекватне поступке оца према њему, говорио је о физичком кажњавању, образовном и здравственом занемаривању, давању алкохола и цигарета, омогућавање руковања ватреним оружјем о чему постоје докази – фотографије, излагање неадекватним садржајима и социјалном окружењу, недостатак структуре слободног времена. Даље је навела да дете изражава нелагодност при самом помену оца и да је на вербалном нивоу немотивисан за контакте са оцем. С обзиром да оца нису опсервирани и да су информације којима располаже добијене у разговору са мајком и дететом немају увид у његову родитељску подобност а детету би требало обезбедити неометано функционисање у оквиру домаћинства мајке и мишљења су да је у интересу малолетног детета поступање суда у складу са могућностима а уколико је отац вољан да својим ангажовањем и усаглашавањем омогући неометано функционисање детета сматрају да би то било такође у интересу детета. Уколико би се тужени-противтужилац ангажовао и изразио жељу да виђа дете за почетак би то требало да буде искључиво у Центру за социјални рад при чему би се ти контакти пратили а тек након одређеног времена би се дао неки модел виђања са оцем. Тужиља-противтужена је добра мајка, добро се брине о детету што се огледа у његовом функционисању и понашању, мал. дете је у време када је први пут дошло у Центар за социјални рад био одличан ђак, укључен у све активности, интегрисан у социјално окружење, друштвен, комуникативан, непосредан и простор у коме живи је сасвим прилагођен њему и његовим потребама.

Према исказу тужиље - противтужене са малолетним дететом живи у кући у ... од 400 м² и за закуп плаћа износ од 1.500 евра, кућа је опремљена свим што је малолетном детету потребно, тренутно не зна колики су рачуни за кућу јер су се тек уселили. Остварује приходе од 4500 евра, плус бонуси. Тужиља - противтужена припрема храну и купује свеже воће и поврће а малолетни ВВ има и исхрану у школи, односно доручак, ручак, вечеру и ужину и ти трошкови износе максимум 500 евра месечно. Приватна школа за малолетно дете кошта 500 евра месечно, спортови укупно 4.700,00 динара, часови немачког језика су око 1.000,00 динара два пута недељно а џепарац за школу за малолетно дете износи око 2.000,00 динара недељно. Тужиља-противтужена вози малолетног ВВ, има електрични аутомобил и не троши за бензин а трошкови регистрације су мали. За куповину гардеробе малолетном детету свака три и по месеца издвоји од 300 до 400 евра. За мобилни телефон за малолетно дете издваја месечно око 3.700,00 динара, свој мобилни телефон плаћа око 4.700,00 динара. Ове године су први пут после три године били на летовању и за то је издвојила око 500 до 600 евра.

Тужени – противтужилац ради у ... и зарађује 4.000 долара, има пензију у износу од 6.300 долара месечно. У ... изнајмљује стан који плаћа 800 долара, месечно издваја 200 долара за одећу, за храну око 1.000 долара, има аутомобил и за регистрацију и бензин плаћа 900 долара. Не иде на летовања и зимовања. Викенде проводи у ... тако да му је за боравак у ... потребно 800 долара са рачунима а у ... рачуне за стан плаћа 800 долара. Има кредитно задужење око 93.000 долара и рата за кредит је око 3.000 долара

а камата око 600 долара. Малолетно дете је видео у септембру 2021. године, првих месец дана након тога виђао га је преко видео позива око три пута недељно, затим је престао да га виђа преко видео позива јер није желео да дође пред камеру, писао му је да не жели да разговара са њим. Верује да је мал. дете на то присилила мајка јер је видео снимке показао психологу која је то констатовала. Малолетно дете је у почетку причало како му недостаје, након тога је престао да га гледа у очи а затим је изјављивао да не жели да га види и да не жели да прича са њим и затварао је компјутер.

Решењем Првог основног суда у Београду П2 2194/2019 од 30.9.2020. године ставом првим изреке је одбијен приговор апсолутне ненадлежности суда Републике Србије за поступање у овој правној ствари као неоснован, а ставом другим изреке је одбијен приговор стварне и месне ненадлежности Првог основног суда у Београду за поступање у овој правној ствари. Решењем Вишег суда у Београду Гж2 9/21 од 27.1.2021 године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђено решење Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 30.9.2020. године.

Решењем Првог основног суда у Београду П2 2194/2019 од 9.12.2021. године је одређена привремена мера па је тужени-противтужилац делимично лишен родитељског права у односу на малолетног ВВ рођеног 29.8.2012. године и то права да одлучује о давању сагласности за издавање путне исправе и повратак малолетног детета у Републику Србију. Решењем Вишег суда у Београду Гж2 34/22 од 23.3.2022. године одбијена је жалба туженог и потврђено решење Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 9.12.2021. године.

Решењем Првог основног суда у Београду П2 2194/19 од 6.11.2023. године одређена је привремена мера и ставом првим малолетно дете ВВ је поверен мајци АА на самостално вршење родитељског права, ставом другим тужени-противтужилац је делимично лишен родитељског права у односу на малолетног ВВ и то права да одлучује о образовању малолетног детета, здравственој заштити, прибављању путних и личних исправа, путовања у иностранство и промену пребивалишта малолетног детета. Одређено је да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања поступка и има дејство правноснажног решења о извршењу као и да евентуално изјављена жалба не задржава извршење решења. Ставом трећим је одбијен предлог туженог-противтужиоца за одређивање привремене мере којом је тражио да се малолетно дете повери оцу на самостално вршење родитељског права, да се тужиља – противтужена делимично лиши родитељског права и да се дозволи туженом-противтужиоцу да без даље сагласности тужиље-противтужене изведе малолетно дете из Републике Србије и врати га у родну државу.

Одлучујући најпре о истакнутом приговору ненадлежности Првог основног суда у Београду за поступање у овој правној ствари, првостепени суд је налазећи да је решењем Првог основног суда у Београду П2 2194/2019 од 30.9.2020. године одбијен приговор апсолутне ненадлежности суда Републике Србије, приговор стварне и месне ненадлежности Првог основног суда у Београду за поступање у овој правној ствари, те да је наведено решење, потврђено решењем Вишег суда у Београду Гж2 9/21 од 27.1.2021. године, нашао да је о апсолутној, стварној и месно надлежности Првог основног суда у Београду већ донета правноснажна одлука па је приговор туженог-противтужиоца о ненадлежности Првог основног суда у Београду за поступање у овој

правној ствари одбацио сходно одредби члана 359 став 2 Закона о парничном поступку.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, налазећи да су брачни односи странака озбиљно и трајно поремећени и да су парничне странке сагласне да се брак разведе јер се сврха брака више не остварује и није ни друштвено оправдано брак одржавати, применом одредбе члана 41 Породичног закона првостепени суд је донео одлуку о разводу брака парничних странака.

Полазећи од налаза и мишљења Центра за социјални рад Нови Сад, првостепени суд је применом одредби члана 6, 77 став 3 и 266 Породичног закона малолетно дете ВВ поверио мајци овде тужили-противтуженој на самостално вршење родитељског права јер је процењена као брижан, заинтересован родитељ и на адекватан и задовољавајући начин води бригу о малолетном детету са којим дете и фактички живи од када га је преузела у ... на основу одлуке Суда за насиље јер је отац вршио насиље над малолетним дететом. Даље, према закључку првостепеног суда мајка одаје утисак родитеља посвећеног малолетном детету, адекватно функционише у улози родитеља, малолетно дете поштује ауторитет мајке која му пружа негу, разумевање, потребе детета и безбедност и аутентично је мотивисана да сеи даље самостално стара о малолетном детету.

Одлучујући о потпуном лишењу родитељског права првостепени суд је полазећи од налаза и мишљења надлежног Центра за социјални рад и утврђеног чињеничног стања, закључио да је отац својим понашањем довео у озбиљан ризик све основне потребе малолетног детета и да је у најбољем интересу малолетног детета да се отац – тужени-противтужилац потпуно лиши родитељског права. Наиме, првостепени суд је закључио да је тужени-противтужилац својим понашањем довео у озбиљан ризик све основне потребе детета и то: здравље детета које је мајка преузела у запуштеном хигијенском стању, психичко здравље али и физичку безбедност у више наврата јер је вршио насиље над њим због чега је социјална служба у Америци одузела дете од њега, затим образовање и васпитање, развој емоција и понашања (с обзиром да је дете одвојио од мајке и одвео у Америку без њене сагласности због чега се нису видели 25 месеци), породичне и друштвене односе, представљање у друштву и вештине самозаштите. Првостепени суд је водећи се заштитом најбољег интереса малолетног детета проценио да тужени-противтужилац не поседује адекватне родитељске компетенције, као ни вештине и знања да процени развојне потребе детета и да исте задовољи на правилан начин, не поседује одговорност за родитељство, не схвата значај улоге другог родитеља у развоју малолетног детета, не поседује увид и критичност у односу на сопствено понашање у односу на малолетно дете што је ризик за даљи развој малолетног детета и заштиту права и интереса малолетног детета када је у питању његово однос са туженим – противтужиоцем као оцем. Даље је првостепени суд нашао да је и само малолетно дете у разговору пред стручним тимом изнео неадекватне поступке оца према њему, о физичком кажњавању, образовном и здравственом занемаривању, давању алкохола и цигарета, омогућавању руковања ватреним оружјем, излагању неадекватним садржајима и социјалном окружењу и nelaгодност при помену оца те немотивисаност за контакт са оцем. Стога је првостепени суд, ценећи најбољи интерес малолетног детета - ВВ применом одредби члана 6 став 1, 81 и 266 Породичног закона те одредби чланова 2, 3 и 9 Конвенције о правима детета донео одлуку којом се тужени-противтужилац потпуно лишава родитељског права. Са друге

стране, права и обавезе мајке су да самостално води бригу одетету и одлучује о свим питањима од значаја за најбољи интерес детета, што подразумева одлучивање о свим потребама детета а то су: основне, развојне, васпитне, социјалне, интелектуалне, потребе одлучивања када је у питању здравље детета, образовање, односно упис у вртић и школу, одлучивање о пребивалишту детета, путовању детета, подношењу захтева за држављанство, пребивалиште, издавање путне исправе, здравствене књижице, одлучивање о имовини детета и свим осталим питањима која могу бити од значаја за живот и здравље малолетног детета.

Одлучујући о висини доприноса који тужени-противтужилац треба да плаћа на име издржавања малолетног детета суд је ценио потребе детета као повериоца издржавања, пре свега његове године живота, трошкове становања, исхране, хигијене, одеће, обуће а ценио је и могућности родитеља да доприносе његовом издржавању а пре свега њихове године живота, радну способност, висину зараде коју остварују, њихове приходе, расходе, могућност стицања додатне зараде као и да ли имају обавезу издржавања других лица. Даље, приликом одређивања висине доприноса за издржавање суд се кретао у границама минималне суме издржавања прописане одредбом члана 160 став 4 Породичног закона Републике Србије која представља накнаду за храненике и лица на породичном смештају која износи 46.476,00 динара као и околност да ће износ који тужени-противтужилац треба да плаћа на име издржавања малолетног детета бити довољан да подмири његове месечне потребе заједно са доприносом тужиље-противтужене као мајке која осим што и сама доприноси издржавању детета свакодневно брине о њему. Првостепени суд је нашао да укупне потребе малолетног детета на месечном нивоу износе око 246.000,00 динара што је око 2.250 долара месечно, да тужени-противтужилац живи и ради у Америци где остварује приходе од укупно 10.300 долара месечно и нашао да допринос оца за издржавање малолетног детета треба да буде 15% од његових остварених месечних прихода што износи 1.545 долара месечно а све имајући у виду приходе туженог-противтужиоца и утврђене потребе детета. Такђе је првостепени суд нашао да је тужени-противтужилац радно способан и у могућности да остварује приходе и да је дужан да издржава своје дете што је приоритетна законска обавеза па како има редовне приходе у могућности је да доприноси издржавању малолетног детета износом од 15% од остварених месечних примања а у складу са утврђеним потребама малолетног детета па је применом одредби чланова 154 став 1, 160, 161, 162 и 266 став 1 Породичног закона одлучио као у ставу петом изреке побијане пресуде. Приликом одлучивања првостепени суд је имао у виду да тужени-противтужилац има кредит за који плаћа месечну рату од 3.000 долара али је нашао да та околност није од утицаја на одлуку суда јер се висина доприноса на име издржавања детета не може умањити за висину рате из уговора о кредиту који дужник издржавања није закључио ради задовољења потреба детета које је по закону дужан да издржава. Суд је обавезао туженог-противтужиоца да доприноси издржавању малолетног детета почев од 14.9.2021. године као дана када је мајка преузела дете у Америци односно од дана када дете фактички живи са мајком. Преко досуђених 15% од остварених месечних примања до тражених 30% од остварених месечних примања на име издржавања малолетног детета, првостепени суд је одбио као превисоко постављен код утврђених потреба малолетног детета због чега је одлучио као у ставу шестом изреке побијане пресуде.

Имајући у виду образложену одлуку суда о поверавању малолетног детета

мајци, потпуном лишењу родитељског права и обавезивању тужиоца-противтуженог да доприноси издржавању малолетног детета суд је одбио противтужбени захтев туженог-противтужиоца и одлучио као у ставу седмом изреке побијане пресуде.

Неосновани су жалбени наводи туженог-противтужиоца да за поступање и одлучивање у овој правној ствари нису надлежни судови Републике Србије па ни Први основни суд у Београду сходно одредбама Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера заштите деце која је потврђена законом објављеном у “Службеном гласнику Републике Србије” - Међународни уговори бр. 20/2015 и која се примењује у Републици Србији од 1.1.2016. године.

Одредбом члана 5 став 1 Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце прописано је да судски или управни органи државе уговорнице у којој дете има уобичајено боравиште надлежни су да одреде мере за заштиту личности и имовине детета. Ставом 2 наведеног члана прописано је да ако дете заснује уобичајено боравиште у другој држави уговорници, надлежни органи су органи државе новог уобичајеног боравишта детета, осим у случају из члана 7.

Одредбом члана 7 став 1 Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце ставом 1 прописано је да у случају незаконитог одвођења или задржавања детета, органи државе уговорнице у којој је дете имало уобичајено боравиште непосредно пре задржавања односно одвођења, задржавају надлежност све док дете не стекне уобичајено боравиште у другој држави и: а) свако лице, установа или друго тело које има право старања не пристане на то одвођење односно задржавање, или б) дете у тој другој држави борави у периоду од најмање годину дана од тренутка када је лице, установа или друго тело које има право старања сазнало или морало сазнати где се дете налази, ниједан поступак по захтеву за враћање детета поднет у том периоду није у току, а дете се прилагодило новој средини. Ставом 2 цитираног члана прописано је да одвођење или задржавање детета се сматра незаконитим: а) ако је тиме повређено право на старање, било заједничко или самостално, које припада лицу, установи или другом телу, према праву државе у којој је дете имало уобичајено боравиште непосредно пре одвођења односно задржавања; и б) ако се у тренутку одвођења или задржавања то право стварно вршило, било заједнички било самостално, или би се вршило да није дошло до одвођења односно задржавања. Право на старање наведено у тачки а) става 2 овог члана, између осталог, може бити засновано на закону, на одлуци суда или органа управе или на споразуму који производи дејство по праву те државе.

Имајући у виду цитиране одредбе Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце, а код утврђеног да су туженом-противтужиоцу изречени привремени налози за заштиту од насиља у породици којима је забрањено вршење насиља над малолетним дететом, контакт туженог-противтужиоца са малолетним дететом, прилазак до или унутар 500 стопа од тренутног пребивалишта малолетног тужиоца изузев контакта везаног за судски контакт, забрана коришћења ватреног оружја или муниције као и забрана уласка на место становања малолетног тужиоца ма где се

налазио у држави Флориди до 17.12.2021. године, да је социјална служба у САД преузела малолетно дете од туженог-противтужиоца и да је тужиља-противтужена преузела малолетно дете преко Суда за насиље на основу одлуке тог суда, након чега је малолетно дете довела у Србију 14.9.2021. године од када малолетно дете има уобичајено боравиште у Републици Србији, то, супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца у конкретном случају се има применити одредба члана 5 став 2 наведене Конвенције па су судски органи Републике Србије надлежни да одреде мере за заштиту личности и имовине малолетног детета које је засновало ново уобичајено боравиште у Републици Србији где је, према налазима и мишљењима Центра за социјални рад Нови Сад годинама уназад његово природно окружење у којем су његове потребе адекватно задовољене. Стога, супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца у конкретном случају није било незаконитог одвођења или задржавања детета од стране тужиље-противтужене у смислу одредбе члана 7 Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце.

У вези са наведеним, без утицаја су и жалбени наводи туженог-противтужиоца којима се оспорава надлежност суда Републике Србије указивањем да је суд у САД издао налог за преузимање малолетног детета и налог о продужењу налога за преузимање малолетног детета. Наиме, из садржине наведених налога произлази да је реч о налозима за преузимање малолетног детета у поступку покренутом пред надлежним органом САД по тужби тужиоца ББ против тужене АА ради стављања малолетног детета под старатељство туженог - противтужиоца, који поступак је и даље у току и није окончан, те се наведени налози не могу сматрати одлуком страног суда којом је одлучено о поверавању малолетног детета туженом-противтужиоцу на вршење родитељског права.

Приликом одлучивања Апелациони суд је имао у виду да првостепени суд приликом одлучивања о истакнутом приговору ненадлежности суда у Републици Србији није ценио одредбе Конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршњу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце, већ је из других разлога одбацио приговор ненадлежности, али је нашао да то није од утицаја на правилност и законитост првостепене одлуке с обзиром да су правне последице исте јер је суд Републике Србије надлежан за поступање у овој правној ствари сходно напред наведеном.

Супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца, све важне чињенице за доношење одлуке о поверавању малолетног детета, потпуном лишењу родитељског права туженог-противтужиоца и висини доприноса за издржавање малолетног детета, првостепени суд је утврдио потпуно и поуздано на основу доказа које је правилно оценио применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку. Жалбом туженог-противтужиоца чињенично стање није доведено у сумњу и на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право а разлоге које је за своју одлуку дао првостепени суд у свему прихвата и овај суд, као јасне и довољне.

Неосновани су жалбени наводи туженог-противтужиоца да је побијана пресуда без било каквог чињеничног и правног образложења и да је образложење побијане

пресуде лапидарно. Наиме, чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода прописана је обавеза судова да образложе своје одлуке али се наведена одредба не може тумачити у том смислу да налаже да суд исцрпно одговори на сваки изнети аргумент (Van de Hurk V. Netherlands, став 61). Од природе саме одлуке коју суд доноси зависи да ли је дужан да је образложи (Ruiz Toria V. Spain, став 29) при чему се води рачуна о околностима конкретног случаја и природи одређене одлуке. Судска одлука не може да буде без икаквог образложења, нити оно сме да буде лапидарног карактера (одлуке у предметима: Георгиадис против Грчке, од 29.5.1997. године став 43; Higgins и остали против Француске од 29.2.1998. године став 43). С тим у вези, не могу се прихватити жалбени наводи туженог-противтужиоца да је првостепени суд у побијаној пресуди дао лапидарно образложење с обзиром да побијана одлука садржи јасно и аргументовано образложење свих релевантних чињеница и начина на које су исте утврђене и првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге којима је одговорено на суштинске аспекте чињеничне, материјалноправне и процесне аргументације у конкретном случају, а супротно жалбеним наводима туженог-противтужиоца.

Одредбом члана 3 став 1 Конвенције о праву детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета “Службени лист СФРЈ” - Међународни уговори бр. 15/90 и “Службени лист СРЈ” - Међународни уговори бр.4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима који се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела.

Родитељско право је лично право родитеља и оно се врши искључиво у најбољем интересу детета. Одредбом члана 65 став 2 Устава Републике Србије изричито је предвиђено да је поштовање начела заштите најбољег интереса детета претежније у односу на родитељско право и начин вршења родитељског права. Право родитеља да се стара о детету, односно да га издржава, васпитава и образује изведено је из дужности родитеља да се о детету стара и родитељско право постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Другим речима, родитељско право и начин вршења родитељског права је увек условљено најбољим интересом детета. Поштовање начела заштите најбољег интереса детета зависи од различитих околности сваког конкретног случаја, а понајвише од година живота детета, нивоа развоја детета, присуства или одсуства родитеља у животу детета, искуства које дете има, формираног и исказаног мишљења детета, као и оцене и мишљења надлежних органа о томе како се у сваком конкретном случају постиже и остварује, односно штити најбољи интерес детета.

Најбољи интерес детета је правни стандард и законски императив који се цени према околностима сваког конкретног случаја и подразумева удовољавање на најбољи могући начин његовим развојним и емотивним потребама. Елементи за процену најбољег интереса детета између осталог су: узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост, потребе детета (васпитне, у вези са становањем, исхраном, одевањем, здравственом бригом и др.) и способност родитеља да задовољи утврђене потребе детета. Ово начело има предност над осталим интересима и првенствено подразумева потребу за сигурном, стабилном и предвидивом околином у којој ће се дете осећати вољено, развијати осећај припадања, слободно и несметано

стицати искуство у дружењу са вршњацима.

У смислу одредбе члана 6 став 1 Породичног закона свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права руководи најбољим интересом детета, прописана је одредбом члана 266 став 1 истог закона. Пре него што донесе одлуку о вршењу, односно лишењу родитељског права у смислу члана 270 Породичног закона, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Породични закон у оредби члана 67 прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права које се састоји од дужности и старању о детету, чувању и подизању, васпитању и образовању, заступању и издржавању детета, као и управљање и располагање његовом имовином, регулисано је одредбама члана 68-74 Породичног закона а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета, што је императив којим су дужни да се руководе.

Према одредбама чланова 76 и 77 став 3 Породичног закона, родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно и када не воде заједнички живот, ако закључе споразум о заједничком вршењу родитељског права којим се писмено саглашавају да ће родитељска права и дужности обављати заједнички, међусобним споразумевањем, које мора бити у најбољем интересу детета и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета. Уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права, као у конкретном случају или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу доноси суд.

Процена најбољег интереса малолетног детета која је утврђена на основу стручног мишљења органа старатељства из извештаја Центра за социјални рад Нови Сад од 6.10.2023. године, од 18.6.2024. и од 13.9.2024. године те изјашњења водитеља случаја Центра за социјални рад Нови Сад, које је оцењено у склопу осталих изведених доказа, правилно је прихваћено од стране првостепеног суда јер је дато не само с обзиром на исказану жељу малолетног детета већ и на основу детаљне опсервације актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака, родитељских компетенција и родитељских капацитета тужиље-противтужене за бригу о детету, услове и окружење у коме живи малолетно дете, задовољење његових потреба као и чињеницу да малолетно дете од 14.9.2021. године живи у домаћинству мајке у коме је у потпуности адаптирано што све указује да при утврђеним околностима постоји интерес малолетног детета да буде поверено тужиљи-противтуженој као мајци на самостално вршење родитељског права.

Најбољи интерес малолетног детета, правилно је утврђен и приликом одлучивања о потпуном лишењу родитељског права туженог-противтужиоца у смислу одредбе члана 81 Породичног закона. Наиме, код утврђеног да су родитељски капацитети туженог озбиљно компромитовани, да је дете значајно психички дестабилисано контактирањем са оцем, те да дете аутентично не жели контакте са оцем

јер су за њега непријатни а да у конкретном случају не постоји капацитет за виђање са оцем у контролисаним условима, то је извесно да одржавање личних односа неће дати прави резултат у конкретном случају. Зато посезање за тежом мером као што је лишење родитељског права има своје оправдање јер посебна заштита малолетног детета подразумева обезбеђивање услова за правилан психофизички развој детета у здравој животној и породичној средини и предуслов је правилног одрастања. У конкретном случају се ради о озбиљним разлозима злоупотребе из садржине родитељског права са утврђеним последицама, имајући у виду изречене привремене налоге туженом - противтужиоцу који имају за циљ заштиту малолетног детета од насиља у породици, па су довољно разјашњене околности о најбољем интересу малолетног детета и неопходности заштите од нових траума и неадекватног понашања које би штетило нормалном емоционалном односно целокупном развоју личности детета. Најбољи интерес малолетног детета у конкретном случају, проверен је и кроз мишљење стручног тима органа старатељства, па стављањем у однос пропорционалности понашања туженог-противтужиоца као оца и заштиту интереса малолетног детета, правилно је првостепени суд дао предност заштити интереса малолетног детета кроз правну последицу која се тиче лишења родитељског права. Ова мера нема трајни карактер, па будуће позитивне промене у понашању туженог-противтужиоца (што јесте дужност родитеља) могу довести до враћања родитељског права у законом предвиђеном поступку у каквом иначе и долази до лишења родитељског права.

Такође, правилно је првостепени суд применом одредби члана 154, 160, 161, 162 и 163 Породичног закона, ценећи потребе малолетног детета као повериоца издржавања, пре свега његове године живота, трошкове становања, исхране, хигијене, одеће и обуће а такође ценећи и могућности родитеља да доприносе његовом издржавању, пре свега њихове године живота, радну способност, висину зарада коју остварују, њихове приходе, расходе, могућност стицања додатне зараде и обавезе издржавања других лица, обавезао туженог-противтужиоца да на име издржавања малолетног детета плаћа износ од 15% од месечних прихода почев од 14.9.2021. године па убудуће док за то постоје законски услови.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе туженог-противтужиоца али их није посебно образлагао сагласно члану 396 став 1 и 2 Закона о парничном поступку у вези члана 202 Породичног закона, с обзиром да не могу довести до повољније по туженог-противтужиоца одлуке у овој правној ствари.

Потврђена је као правилна и одлука о трошковима поступка садржана у ставу осмом изреке побијане пресуде имајући у виду да је донета у складу са одредбом члана 207 Породичног закона.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде, на основу члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку у вези са чланом 202 Породичног закона.

Председник већа-судија
Татјана Лемајић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић